

Textos del teatre espanyol contemporani

Codi: 100600
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	OT	3	0
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Manuel Aznar Soler

Correu electrònic: Manuel.Aznar@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Atès que l'estudiant ha demostrat, mitjançant l'obtenció dels crèdits corresponents a les assignatures de formació bàsica, haver adquirit les competències bàsiques, ha de ser capaç d'expressar-se amb correcció oralment i per escrit. Per aquesta raó, els eventuais errors ortogràfics i d'expressió que pogués cometre comportaran un descens de la puntuació en la qualificació final. Les activitats, pràctiques i treballs presentats a l'assignatura hauran de ser originals i no s'admetrà, sota cap circumstància, el plagi total o parcial de materials aliens publicats en qualsevol suport. L'eventual presentació de material no original sense indicar adequadament el seu origen comportarà, automàticament, la qualificació de suspens (0). Així mateix, es considera que l'estudiant coneix les normes generals de presentació d'un treball acadèmic. No obstant, podrà aplicar les normes específiques que pugui indicar-li el professor de l'assignatura, si així ho creu necessari.

Objectius

L'assignatura proporcionarà a l'estudiant un coneixement bàsic de l'escena i la literatura dramàtica espanyola durant els segles XX i XXI mitjançant la lectura i discussió d'algunes de les obres més representatives del període.

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Aplicar les tècniques i els mètodes de l'edició anotada de text.
- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament un text dramàtic contemporani i ser capaç de redactar-ne un comentari de text.
2. Argumentar sobre diversos temes i problemes literaris a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats.
3. Descriure i analitzar críticament l'evolució de les idees literàries aplicades al teatre espanyol contemporani.
4. Editar i anotar textos contemporanis.
5. Establir relacions entre les obres teatrals de la literatura contemporània i el context sociohistòric i estètic en el qual es gesten.
6. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
7. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
8. Reconèixer, descriure i analitzar els grans subgèneres del teatre contemporani.
9. Resoldre problemes de manera autònoma.
10. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

TEMES

1.- Escena y literatura dramática españolas (1900-1939). Infraestructura y organización de la representación teatral: carteleras y coliseos, actores y compañías, repertorio y abonos. Géneros y tendencias: comedia burguesa, teatro histórico, teatro de humor (astracán), teatro musical (ópera y zarzuela), teatro poético, teatro político, "teatro por horas" (sainete y géneros populares).

2.- El teatro durante el Modernismo. La obra dramática de Arniches (del sainete a *La señorita de Trevélez*) y Benavente: *Los intereses creados*. Valle-Inclán y la ruptura con el realismo y naturalismo: *Comedias Bárbaras*.

3.- Las vanguardias teatrales de los años veinte y treinta: *Luces de bohemia* y el esperpento. *El hombre deshabitado* de Rafael Alberti. Federico García Lorca y su "teatro imposible": *Así que pasen cinco años* y *El público*. El teatro español durante la II República y la guerra civil (1936-1939): Alejandro Casona y Miguel Hernández.

4.- Escena y literatura dramática españolas (1939-1975). Géneros y tendencias de la postguerra: "alta comedia", teatro de humor, teatro histórico, teatro musical, teatro poético, teatro político, teatro popular y de consumo.

5.- El teatro del exilio republicano español de 1939. Max Aub y su Teatro Mayor: *Morir por cerrar los ojos*. La obra dramática de Alberti (*El adefesio*), Rafael Dieste (*Viaje, duelo y perdición*), María Teresa León (*La libertad en el tejado*) y José Ricardo Morales (*Españoladas*). El segundo exilio: Fernando Arrabal.

6.- Teatro español y dictadura franquista. El teatro de humor: Jardiel Poncela y Mihura. Posibilismo e imposibilismo teatral. La obra dramática de Antonio Buero Vallejo y Alfonso Sastre. El realismo social: Carlos Muñiz (*El tintero*) y Lauro Olmo (*La camisa*). La crisis del realismo social y la recuperación de la vanguardia: el "teatro furioso" de Francisco Nieva.

7.- Escena y literatura dramática españolas (1975-2014). El teatro durante la transición democrática (1975-1982). Nuevas tendencias desde 1982: políticas teatrales, crisis del teatro independiente y aparición del teatro alternativo. La obra dramática de José Luis Alonso de Santos, Fermín Cabal, Fernando Fernán Gómez y José Sanchis Sinisterra. Algunos autores del siglo XXI: de José Ramón Fernández a Juan Mayorga.

LECTURES OBLIGATÒRIES

- 1.- Valle-Inclán, *Comedias bárbaras (Cara de plata. Águila de blasón. Romance de lobos)*, edición crítica de Antón Risco. Madrid, Espasa-Calpe, nueva serie de Clásicos Castellanos-21-34-35, 1992-1994-1995, respectivamente [edición de Ricardo Doménech. Madrid, Espasa-Calpe, colección Austral].
- 2.- -----, *Farsa y licencia de la reina castiza*, en *Tablado de marionetas para educación de príncipes*, edición crítica de Jorge Urrutia. Madrid, Espasa-Calpe, nueva serie de Clásicos Castellanos-36, 1995 [edición de César Oliva. Madrid, Espasa-Calpe, colección Austral].
- 3.- Federico García Lorca, *Así que pasen cinco años*, edición de Margarita Ucelay. Madrid, Cátedra, Letras Hispánicas-397, 1995.
- 4.- -----, *El público. [Comedia sin título]*, edición de Rafael Martínez Nadal y Marie Laffranque. Barcelona, Seix-Barral, 1978.
- , *El público. [El sueño de la vida]*, edición de Antonio Monegal. Madrid, Alianza Editorial, Biblioteca García Lorca, 2000.
- 5.- Max Aub, *San Juan. Tragedia*, edición de Manuel Aznar Soler. Sevilla, Renacimiento, Biblioteca del Exilio, 2006.
- 6.- María Teresa León, *La libertad en el tejado. [Sueño y verdad de Francisco de Goya]*, edición de Manuel Aznar Soler. Sevilla, Renacimiento, Biblioteca del Exilio-13, 2003.
- 7.- Alfonso Sastre, *Escuadra hacia la muerte. [La mordaza]*, edición de Farris Anderson. Madrid, Castalia, Clásicos Castalia-61, 1975.
- 8.- Antonio Buero Vallejo, *El concierto de San Ovidio. [El tragaluz]*, edición de Ricardo Doménech. Madrid, Castalia, Clásicos Castalia-35, 1982.
- 9.- José Sanchis Sinisterra, *[Ñaque]. ¡Ay, Carmela!*, edición de Manuel Aznar Soler. Madrid, Cátedra, Letras Hispánicas-341, 1991.
- 10.- Juan Mayorga, *El jardín quemado*, introducción de Virtudes Serrano. Murcia, Universidad de Murcia, Antología Teatral Española-40, 2007.

Metodologia

Cada sessió del curs es dedicarà a l'anàlisi d'una lectura obligatòria. A més a més de les classes introductòries sobre el tema general que impartirà el professor, cada alumne està obligat a preparar l'exposició d'una de les lectures obligatòries, experiència fonamental per al seu procés d'aprenentatge. D'aquesta forma es garanteix el debat i el contrast d'opinions entre, al menys, el professor, l'alumne que exposa i els altres estudiants.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals i pràctiques	53,5	2,14	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Tipus: Supervisades			
Tutories	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Estudi personal i realització de treballs, comentaris analítics i presentacions.	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
--	----	---	-------------------------------

Avaluació

1.- Les lectures obligatòries seran un màxim de deu, que s'aniran comentant a classe segons l'ordre establert després de la discussió del primer dia. Aquestes lectures obligatòries determinaran els temes fonamentals, que s'aniran explicant com a introducció de les mateixes.

2.- Tots els alumnes hauran de preparar una intervenció oral a classe sobre una de les lectures obligatòries, l'esquema de la qual entregaran prèviament per escrit al professor.

3.- El treball monogràfic, que serà voluntari, haurà de ser escrit, previ acord amb el professor, sobre un autor, estrena u obra del teatre espanyol dels segles XX y XXI en llengua castellana.

4.- Tots els alumnes hauran d'entregar obligatòriament una ressenya crítica d'una representació teatral de la qual hagin estat espectadors entre febrero i juny de l'any 2020.

5.- Es faran dos exàmens escrits: un, de les cinc primeres lectures obligatòries; i, el segon, de les cinc restants.

6.- La bibliografia bàsica de l'assignatura (general d'autors i específica d'obres) s'anirà proporcionant al llarg del semestre.

Es considerarà "No avaluable" a l'estudiant que no s'hagi presentat a cap de les proves.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Presentacions orals i treball de curs	40%	0,5	0,02	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Prova escrita (primer examen parcial)	30%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Prova escrita (segon examen parcial)	30%	3	0,12	1, 2, 3, 5, 10

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL BÀSICA

1) AAVV, *Veinte años de teatro y democracia en España (1975-1995)*, edición de M. Aznar Soler. Sant Cugat del Vallès, Associació d'Idees-CITEC, 1996.

2) AAVV, *El exilio teatral republicano de 1939*, edición de M. Aznar Soler. Sant Cugat del Vallès, Associació d'Idees-GEXEL, Sinaia-4, 1999.

3) Doménech, Ricardo, "Aproximación al teatro del exilio", en AAVV, *Cultura y literatura*, tomo cuarto de *El exilio español de 1939*, coordinado por José Luis Abellán. Madrid, Taurus, 1977, pp. 183-246.

4) -----, "El teatro desde 1936", en *Historia de la literatura española. IV. Siglo XX*, coordinada por José María Díez Borque. Madrid, Taurus, 1980, pp. 391-440.

5) Dougherty, Dru y Vilches de Frutos, María Francisca, *La escena madrileña entre 1918 y 1926. Análisis y documentación*. Madrid, Editorial Fundamentos, 1990.

- 6) -----, *La escena madrileña entre 1926 y 1931. Un lustro de transición*. Madrid, Editorial Fundamentos, 1997.
- 7) Oliva, César, *El teatro desde 1936*. Madrid, Alhambra, 1989.
- 8) -----, *Teatro español del siglo XX*. Madrid, Editorial Síntesis, 2002.
- 9) Ragué Arias, María José, *El teatro de fin de milenio en España (desde 1975 hasta hoy)*. Barcelona, Ariel, 1996.
- 10) Ruiz Ramón, Francisco, *Historia del teatro español. Siglo XX*. Madrid, Cátedra, 1980, cuarta edición.